

УДК 81'373.21(476.7)

В. М. Босак¹, А. А. Босак²¹Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт²Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт**ЛІНГВАГЕАГРАФІЧНАЕ ДАСЛЕДАВАННЕ
ЛЕКСІЧНЫХ АСАБЛІВАСЦЕЙ ГАВОРАК
ВЕРХНЯГА НАД'ЯСЕЛЬДЗЯ**

На тэрыторыі Верхняга Над'ясельдзя (Пружанскі раён Брэсцкай вобласці і сумежжа) выдзелены наступныя групы гаворак: гродзенска-баранавіцкія – на поўначы, паўночнабрэсцкія акаючыя – на захадзе, паўночнабрэсцкія акаючыя – у цэнтры, верхнясельдскія – у цэнтры, на ўсходзе і паўднёвым усходзе, малецкія – на паўднёвым усходзе, паўночназагародскія – на паўднёвым захадзе, сярэднезагародскія – на поўдні даследуемага рэгіёна.

Верхняе Над'ясельдзе з'яўляецца ўскраінай інавацыйных з'яў, якія пашыраліся ў гэты рэгіён з двух цэнтраў: паўночнага, ці гродзенска-баранавіцкага, і паўднёвага, ці брэсцка-пінскага. Існуюць яшчэ інавацыі ўласна палескія, якія супрацьпастаўляюцца як гродзенска-баранавіцкай (панямонскай) поўначы, так і брэсцка-пінскаму (ўласна загародскаму) поўдню.

Лінгвагеаграфічнае даследаванне лексічных асаблівасцей гаворак Верхняга Над'ясельдзя паказала, што тут вылучаюцца найменні, розныя па характару лакалізацыі і пашырэння: агульнапашыраныя назвы; найменні, якія пашыраны на большай частцы ці асобных частках рэгіёна; назвы адзінкавай фіксацыі. Даследуемыя лексемы прадстаўлены нарматыўнымі ў літаратурнай мове і дыялектнымі формамі; у складзе намінацый адзначаны фанетычная, марфалагічная, акцэнтная, матывацыйная і словаўтваральная варыянтнасці.

Ключавыя словы: гаворка, лексіка, фанетычная, марфалагічная, акцэнтная, матывацыйная і словаўтваральная варыянтнасці.

V. M. Bosak¹, A. A. Bosak²¹Belarusian State Technological University²Belarusian State Economic University**LINGVOGEOGRAPHIC ANALYSIS OF LEXICAL FEATURES
IN SUBDIALECTS OF VERKHNYAYE NADYASELDYA**

According to the research, the following groups of dialects are distinguished on the territory of VerkhnyaNadjaseldya (Pruzhansky district of Brest region and the boundary): Grodno-Baranovichi – in the north, north-Brest as “akayuschaya” – in the west, “okayuchyya” – in the center, Verkhny Nadjaseldya – in the center, in the east and southeast, Maletsk – in the south-east, paunchnazagorodskiya – in the south-west, syarednezagorodskiya – in the south of the investigated region.

VerkhnyaNadjaseldya is the outskirts of innovative phenomena extending into this region from two centers: northern, or Grodno – Baranovichi and southern, or Brest – Pinsk. There are also innovations actually Polesya, which are contrasted to both Grodno – Baranovichi (Panamon) in the north as well as to Brest – Pinsk (actually Zagorodskaya) south.

The results of lingvogeographic analysis proved that generally spreaded names have been determined in the lexis in subdialects of Verkhnyaye Nadyaseldya: lexical units spreaded on the main part of the investigated territory; names spreaded in the definite part of the region; names which find from time to time; names of single fixation. Lexical units have been presented as normative (in literary language) and dialectal forms in the investigated subdialects. Phonetic, morphological, accentive, motivative and word-building variations have been presented in the structure of nominations.

Key words: subdialect; lexis; phonetic, morphological, accentive, motivative and word-building variations.

Уводзіны. Тэрыторыя Верхняга Над'ясельдзя (Пружанскі раён Брэсцкай вобласці і яго сумежжа) уяўляе сабой адзін са своеасаблівых рэгіёнаў Беларусі ў плане міждыялектных кантактаў і дыялектных узаемаўплываў, дзе пашырана сукупнасць моўных з'яў фанетычнага, марфалагічнага і лексічнага характару, якія характарызуюцца пэўнай спецыфікай [1–15].

Па выніках праведзеных даследаванняў на тэрыторыі Верхняга Над'ясельдзя выдзелена сем груп гаворак: гродзенска-баранавіцкія – на поўначы, паўночнабрэсцкія акаючыя – на захадзе, паўночнабрэсцкія акаючыя – у цэнтры, верхнясельдскія – у цэнтры, на ўсходзе і паўднёвым усходзе, малецкія – на паўднёвым усходзе, паўночназагародскія – на паўднёвым за-

хадзе, сярэднезагародскія – на поўдні даследуемага рэгіёна [4, 5, 9, 11].

Значная дыялектная стракатасць рэгіёна абумоўлена тым, што Верхняе Над'ясельдзе з'яўляецца ўскраінай інавацыйных з'яў, якія пашыраліся ў гэты рэгіён з двух цэнтраў: паўночнага, ці гродзенска-баранавіцкага (панямонскага), і паўднёвага, ці брэсцка-пінскага. Існуюць яшчэ інавацыі ўласна палескія, якія супрацьпастаўляюцца як гродзенска-баранавіцкай поўначы, так і брэсцка-пінскаму поўдню [4, 8, 16–18].

Лінгвагеаграфічнае даследаванне па вызначэнню лексичных асаблівасцей гаворак Верхняга Над'ясельдзя праводзілася ў форме апытвання па спецыяльна распрацаванай праграме, якая ўключала 102 пытанні па лексіцы на наступных тэматычных групх: ягады, кветкі, агародніна, лес, грыбы, свойскія і дзікія птушкі, дзікія жывёлы, насякомыя, прадметы побыту, адзенне і яго часткі, ежа, хата і падворак, прыродныя і астранамічныя з'явы, свабодная тэматыка [3–4].

Фактычны матэрыял збіраўся на тэрыторыі Пружанскага раёна Брэсцкай вобласці (асноўная частка даследавання) і на сумежнай тэрыторыі Брэсцкай і Гродзенскай абласцей. Усяго абследаваны гаворкі жыхароў 231 населенага пункта (у тым ліку 214 – у Пружанскім раёне). Асноўныя метады даследавання – лінгвагеаграфічны і апісальны, які грунтуецца на адзінстве прыёмаў назірання, абагульнення і інтэпрэтацыі разглядаемых фактаў; выкарыстаны таксама параўнальна-супастаўляльны метад.

Асноўная частка. Лінгвагеаграфічнае даследаванне лексікі гаворак Верхняга Над'ясельдзя паказала, што тут вылучаюцца найменні, розныя па характару лакалізацыі і пашырэння [3–4, 7, 10].

Да ліку агульнапашыраных назваў адносяцца: *шуляк* 'каршун', *шчур* 'пацук', *калейка* /з фанетычнымі варыянтамі: *калейка*, *калійка*, *кулійка*/ 'вясковы гурт кароў', *ясёнка* /*ісёнка*, *осёнка*/ 'асенняе паліто', *плот* /*плут*/ 'агароджа (плот)', *ёжык* 'вожык', *кало́дзеж* /*кало́ддэз*, *кало́ддэз*, *кало́дзіз*, *кало́ддэз*, *кало́дз*, *куло́дз*, *кало́дз*/ 'студня'; *зацішак* /*зацішок*, *затышок*/ 'захіленае ад ветру месца'.

Асобныя найменні пашыраны на большай частцы рэгіёна: *брусніцы* /*брусніцы*, *брусніці*^м, *брусніці*/ 'брусніцы', *ядловец* /*ядло́вец*/ 'ядловец', *шчавей* /*шчавэй*/ 'шчаўе', *бэлыя грыбы* /*бэлыя грыбы*/ 'баравікі', *сыраежка* /*сыро́ежка*, *сыро́іжка*/ 'сыраежка', *пэвень* /*пэвэнь*/ 'певень', *каптан* 'пінжак', *кубак* /*ку́бок*/ 'кубак'.

Частка лексем ахоплівае больш паловы абследаванай тэрыторыі: *гарабіна* /*гарабі́на*, *гарабі́на*/ 'рабіна', *бульва* 'бульба', *боб* /*буб*, *біб*/ 'боб', *бацвёне* /*бацві́не*, *бацві́нне*/ 'лісце бура-

коў', *прач* /*пра́чык*/ 'апалонік', *цэбар* /*цэ́бер*, *цэ́бэр*, *цэ́брык*/ 'дзежка для жывёлы', *опусцэ* /*апусцэ́*/ 'манжэты', *горын* 'мулінэ', *мыдлік* 'пральны парашок', *крупнік* /*крупні́к*, *крупнык*/ 'крупнік', *гара* /*гара́*/ 'гара (гарышча)', *падлога* /*подло́га*, *пудло́га*/ 'падлога', *слон* /*слун*, *слін*/, *услон* 'услон', *клўня* /*кля́ня*/ 'гумно', *скапёц* /*скопэ́ц*, *скопэ́ц*/ 'капец бульбы', *капіца* /*копё́ца*, *копё́ца*, *купёца*, *копё́ца*/ 'капа сена', *пюжня* /*пю́жня*, *пю́жня*/ 'іржышча'.

Выяўлены назвы, якія ўжываюцца на тэрыторыі гаворак поўначы даследуемага рэгіёна: *ежавіка* /*ожовы́ка*/ 'ажыны', *кастрыца* 'сасновая ігліца', *чабо́р* 'чабор', *куры́ная слепа́та* 'дзьмухавец', *тычкóвы боб* 'боб', *бацві́ніска* 'лісце буракоў', *сіняк* 'махавік', *пята́х* /*пэ́тах*/ 'певень', *галава́ч* 'апалонік', *абшэ́ўкі* /*абшы́ўкі*, *ашэ́ўкі*, *обшэ́ўкі*^л/, *абшля́гі* 'манжэты', *мату́з* /*мату́зак*/ 'пасак з тканіны', *сóда* /*зо́да*/, *луг* 'пральны парашок', *кывя́нка* 'кывяная каўбаса', *камяк*, *таўпéня* 'таўчоная бульба (пюрэ)', *дрыгва́* 'студзень (халадзец)', *на ха́ці* 'гара (гарышча)', *качарга́* /*ко́чэрга́*/ 'качарга', *гумно́* 'гумно', *фарту́х* /*хварту́х*/ 'прыстасаванне для сяўбы', *сто́ль* 'сто́ль', *ржы́шчо* /*ржы́шчэ*/ 'іржышча', *папру́га* /*папру́жка*/ 'скураны пасак', *гра́зь* 'бруд на дарозе', *сё́ння* 'сё́ння', *сто́лак* 'услон', *падво́рак* /*надво́рак*/ 'падворак'.

Засведчаны назвы, характэрныя пераважна для гаворак захаду рэгіёна: *лота́ць* 'лотаць', *памóст* 'падлога', *по́грэб* 'капец бульбы', *лгун* 'манюка', *кало́да* 'божая кароўка', *кашанка* 'кывяная каўбаса', *бульва́енне* 'лісце бульбы'.

У гаворках паўднёвага захаду даследуемага рэгіёна зафіксаваны намінацыі: *пыхла́й* /*пыхля́й*/ 'падбярозавік', *багню́к* 'махавік', *пэрэ́п'лка* /*пыры́п'лка*, *пыры́п'лка*/ 'матылёк', *кумні́'рцы* /*комні́'рцы*, *подкумні́'рцы*/ 'манжэты', *запу́л* /*зап'л*/ 'падол', *крупэ́ня* 'кывяная каўбаса', *муты́он* 'манюка', *тыпéр* 'сё́ння', *шчаву́х* 'шчаўе', *бусэ́ль* /*бусэ́нь*/ 'бусел'.

У гаворках паўднёвага ўсходу пашыраны назвы: *міша́р* /*ми́шар*, *ми́шарык*, *мыша́р*, *гоми́шарык*/ 'махавік', *бэ́лец* 'дзежка для жывёлы', *носі́лка* 'капа сена', *мжа́чка* /*мжы́чка*/ 'дробны дождж', *спагу́рок* 'узгорак', *якма́нь* 'толькі што', *пáсок* 'скураны пасак', *пováл* 'сто́ль'.

Для гаворак населеных пунктаў, якія знаходзяцца паабাপал р. Ясельда, характэрны назвы: *лапішані́* 'боб', *мо́рохі* /*мо́рахі*, *му́рахі*/ 'мурашкі', *уша́ток* 'дзежка для жывёлы', *по́кóт* 'гара (гарышча)', *такма́нь* 'толькі што', *плю́скі* 'хованкі'.

Для гаворак цэнтральнай часткі рэгіёна характэрны найменні: *пэ́дэрка* 'божая кароўка', *кулэ́ш* 'крупнік', *гра́са* /*гра́ца*/ 'матыка', *шур* 'невялікая павець', *міго́ць* 'дробны дождж', *бабу́х* /*бабу́шак*/ 'падбярозавік'.

Сярод намінацый адзначаюцца найменні, якія сустракаюцца спарадычна па ўсёй абследаванай тэрыторыі: *сасна* /*сосна*/ ‘сасна’, *слепак* /*сліпак*/, *адуванчык* /*одуванчык*/ ‘дзыхавец’, *грыбы*, *справядлівые*, *праўдзівыя* /*праўдзівые*, *правдывые*/ ‘баравікі’, *тая хата* ‘святліца’, *палок* /*потолок*/ ‘столь’, *жмуркі* ‘хованкі’, *боб* /*буб*, *біб*/ ‘фасоля’, *батва* /*ботва*, *бутва*/ ‘лісце буракоў’, *кружка* ‘кубак’.

Вылучаюцца таксама назвы адзінкавай фіксацыі: *крэкоць* ‘балюцісты лес’, *скуліна* ‘сасновая ігла’, *цынчылей* ‘лотаць’, *стыбілле* ‘лісце цыбулі’, *боровікі* ‘баравікі’, *подосыннык* ‘падасінавік’, *корогда* ‘божая кароўка’, *ціпушок* ‘кураня’, *курцік* ‘пінжак’, *рубіжы* ‘манжэты’, *шоўк* ‘мулінэ’, *прыпол* ‘падол’, *кічка* ‘пасак з тканіны’, *бурка* ‘грубае тканеае пакрывала’, *чорная каўбаса* ‘крываная каўбаса’, *палаб* ‘столь’, *зэдлік* ‘услон’, *шпанка* ‘рыдлёўка’, *колэк*, *рожон* ‘чаранок для памяла’, *свіролак*, *адрынка* ‘невялікая павець’, *бурцік* ‘капец бульбы’, *скалка* ‘крэмень’.

У некаторых гаворках адсутнічаюць асобныя назвы рэалій. Так, для ‘балюцістага лесу’ назвы адсутнічаюць спарадычна на ўсёй тэрыторыі, для ‘невялікай рыдлёўкі’ назва адсутнічае на захадзе.

У складзе тэматычных груп прадстаўлена таксама мнагасмысленнасць (семантычнае несупадзенне слоў): *дрыгва* ‘гразкае балота; студзень (халадзец)’, *боб* /*біб*, *буб*/ ‘боб; фасоля’, *покот* ‘столь; гара (гарышча)’, *болото* ‘бруд на дарозе; дрыгва’.

У даследуемых гаворках некаторыя найменні да адной і той жа рэаліі могуць масава не супадаць. Напрыклад, для ‘сасновай іглы’ ў гаворках адзначаюцца наступныя найменні: *бодзяхі* /*бодэха*, *бодэха*, *будаха*, *бодкі*, *боддзё*/ (цэнтр, паўднёвы ўсход), *кастрыца* (поўнач), *шыката* /*шыкотэ*, *шыпотэ*/ (захад, спарадычна цэнтр), *шыпка* /*шыпша*/ (паўднёвы захад, захад), *шыпчоха* /*шыпшоха*/ (спарадычна ў цэнтры), *шпілюхі* /*шпілюшчэ*, *шпілюш’э*/ (цэнтр), *скуліна* (поўнач).

Для ‘крываной каўбасы’ адзначаюцца назвы: *кішка* (поўнач, цэнтр, паўднёвы ўсход), *шклёндра* (захад, спарадычна цэнтр), *шклёнда* (цэнтр), *крупэня* (паўднёвы захад), *наліванка*,

налівачка, *налівайка* (поўнач, спарадычна цэнтр), *кашанка* (спарадычна на захадзе), *крывянка* (поўнач (усходняя частка)), *чорная каўбаса* (захад).

У гаворках Верхняга Над’ясельдзя даследуемыя лексемы прадстаўлены нарматыўнымі ў літаратурнай мове і дыялектнымі формамі /напр. ‘столь’ – *столь* /*стыль*, *стыль*/, *пакот* /*покот*, *покут*/, *павал*, *палок* /*потолок*/). Дыялектныя формы маюць пашырэнне на ўсёй абследаванай тэрыторыі. Нарматыўныя формы больш пераважаюць у гаворках поўначы рэгіёна.

У саставе намінацый шырока прадстаўлены: 1) фанетычная варыянтнасць: *чарніцы* – *чорніцы* – *чорныці* – *чэрніцы* – *чэрныці* ‘чарніцы’; *пэлена* – *пэлена* – *пылена* – *пэлена* – *пэляна* ‘падол’ і інш.; 2) марфалагічная варыянтнасць: *ажына* – *ажыны* ‘ажыны’; *лотаць* – *лотас* – *латэце* ‘лотаць’; *бульваўенне* – *бульваўэнка* ‘лісце бульбы’; *матыль* – *матылка* ‘матылёк’; *квашэліна* – *квашэліны* ‘студзень (халадзец)’; *гачок* – *гачка* ‘матыка’; 3) словаўтваральная варыянтнасць: *павець* – *падпавець* ‘невялікая павець’; *хмарка* – *пэрэхмарок* ‘невялікая хмара’ і інш.; 4) акцэнтная варыянтнасць: *лотаць* – *лотэць* ‘лотаць’; *мурашкі* – *мурашкі* ‘мурашкі’; *квашэліна* – *квашэліна*, *квашаніна* – *квашаніна* ‘студзень (халадзец)’; *скопэц* – *скопэц* ‘капец бульбы’; *муля* – *муля* ‘бруд на дарозе’; 5) матывацыйная варыянтнасць (красногалоўкік /*краснагалоўкік*, *красногалоўэц*, *красніок*/ ‘падасінавік’; *пёр’э* /*пёр’э*/ ‘лісце цыбулі’; *галавач*, *галавачік* /*галавачык*/ ‘апалонік’; *носілка* /*носілка*/ ‘капачка’; *моховік*, *багновік*, *багнок* ‘махавік’; *крупэня*, *крывянка* ‘крываная каўбаса’; *свійскі біб* ‘боб’ і інш.

Заклучэнне. У складзе лексем гаворак Верхняга Над’ясельдзя вылучаюцца найменні, розныя па характару лакалізацыі і пашырэння: агульнапашыраныя назвы; найменні, якія пашыраны на большай частцы ці асобных частках рэгіёна; назвы адзінкавай фіксацыі. Лексемы прадстаўлены нарматыўнымі ў літаратурнай мове і дыялектнымі формамі; у складзе намінацый адзначаны фанетычная, марфалагічная, акцэнтная, матывацыйная і словаўтваральная варыянтнасці.

Літаратура

1. Атлас украінскай мовы. Полісся, Середня Наддніпряніна і суміжні землі. Київ: Наукова думка, 1984. Т. 1. 497 с.
2. Беларуская мова: энцыклапедыя. Мінск: БелЭ, 1994. 453 с.
3. Босак А. А., Босак В. М. Атлас гаворак Пружанскага раёна Брэсцкай вобласці і сумежжа (Верхняга Над’ясельдзя): лексіка. Мінск, 2006. 124 с.
4. Босак А. А., Босак В. М. Дыферэнцыяцыя гаворак Верхняга Над’ясельдзя. Мінск: БДТУ, 2010. 160 с.
5. Босак А. А., Босак В. М. Народныя гаворкі Верхняга Над’ясельдзя // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук. 2008. № 1. С. 3–7.

6. Босак А. А., Босак В. М. Фанетычныя асаблівасці гаворак Верхняга Над'ясельдзя // *Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук*. 2009. № 1. С. 74–79.
7. Босак В. М., Босак А. А. «Лясная тапаніміка» ў гаворках Верхняга Над'ясельдзя // *Труды БГТУ*. 2015. № 5: История, философия, филология. С. 178–182.
8. Босак В. М., Босак А. А., Клімчук Ф. Д. Асаблівасці інавацыйных з'яў у гаворках Верхняга Над'ясельдзя // *Труды БГТУ*. 2014. № 5: История, философия, филология. С. 145–147.
9. Босак В. М., Босак А. А. Даследаванне гаворак Верхняга Над'ясельдзя // *Труды БГТУ*. 2013. № 5: История, философия, филология. С. 161–163.
10. Босак В. М., Босак А. А. Назвы адзення ў гаворках Верхняга Над'ясельдзя // *Труды БГТУ*. 2016. № 5: История, философия, филология. С. 195–197.
11. Клімчук Ф. Д. Гаворкі Заходняга Палесся. Фанетычны нарыс. Мінск: Навука і тэхніка, 1983. 127 с.
12. Крывіцкі А. А. Дыялекталогія беларускай мовы. Мінск: Выш. шк., 2003. 294 с.
13. Леванцэвіч Л. В. Атлас гаворак Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці. Лексіка. Брэст: Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт, 2001. 135 с.
14. Atlas gwar wschodniosłowiańskich Białostoczczyzny. Wrocław, Warszawa, 1980–1999.
15. Bosak A., Bosak V. Nářeční horního Nadjaseldí // *České vědomí Bělarusi*. Praha: Karolinum, 2013. P. 117–122.
16. Цыхун Г. Арэальныя аспекты фарміравання славянскіх літаратурных моў. Мінск: Навука і тэхніка, 1993. 24 с.
17. Цыхун Г. Пытанне інавацыйных цэнтраў у славянскім мовазнаўстве // *Prace Slawistyczne*. 2003. Nr. 114. С. 25–33.
18. Ossowski L. O chronologii “ciekania” i “dziekania” // *Studia Slawistyczne*. 1992. Z. 120–123.

References

1. *Atlas ukrainskoy movy: Polissya, Serednya Naddnipyrianshchina i sumizhny zemli* [Atlas of the Ukrainian Language: Polissya, Serednya Naddnipyrianshchina and boundary territory]. Kyiv, Navukova dumka Publ., 1984, vol. 1. 497 p.
2. *Belaruskaya mova: entsyklopedyya* [Belarusian Language: encyclopedia]. Minsk, BelE Publ., 1994. 453 p.
3. Bosak A. A., Bosak V. M. *Atlas gavorak Pruzhanskaga rayena Brestskay voblastsi i sumezhzhaga (Verkhnyaga Nad'yasel'dzya): leksika* [Atlas of subdialects of Pruzhany district of Brest region and boundary territory (Verkhnyaye Nad'yasel'dze): Lexicon]. Minsk, Publ., 2006. 124 p.
4. Bosak A. A., Bosak V. M. *Dyferentsyyatsyya gavorak Verkhnyaga Nadyasel'dzya* [Differentiation of subdialects of Verkhnyaye Nad'yasel'dze]. Minsk, BGTU Publ., 2010. 160 p.
5. Bosak A. A., Bosak V. M. Subdialects of Verkhnyaye Nadyasel'dze. *Vesnik Paleskaga dzyarzhhauna-ga universiteta. Seryya gramadskikh i humanitarnykh navuk* [Bulletin of Palesky State University. Series in social sciences and humanities], 2008, no. 1, pp. 3–7 (In Belarusian).
6. Bosak A. A., Bosak V. M. Phonetic particularities of subdialects of Vekhnyae Nadyasel'dze. *Vesnik Paleskaga dzyarzhhauna-ga universiteta. Seryya gramadskikh i humanitarnykh navuk* [Bulletin of Palesky State University. Series in social sciences and humanities], 2009, no. 1, pp. 74–79 (In Belarusian).
7. Bosak V. M., Bosak A. A. Forest lexicon in subdialects of Vekhnyae Nadyasel'dze. *Trudy BGTU* [Proceedings of BSTU], 2015, no. 5: History, philosophy, philology, pp. 178–182 (In Belarusian).
8. Bosak V. M., Bosak A. A., Klimchuk F. D. Particularities of innovation on subdialects of Vekhnyae Nadyasel'dze. *Trudy BGTU* [Proceedings of BSTU], 2014, no. 5: History, philosophy, philology, pp. 145–147 (In Belarusian).
9. Bosak V. M., Bosak A. A. Reseach of subdialects of Vekhnyae Nadyasel'dze. *Trudy BGTU* [Proceedings of BSTU], 2013, no. 5: History, philosophy, philology, pp. 161–163 (In Belarusian).
10. Bosak V. M., Bosak A. A. Clothing lexicon in subdialects of Vekhnyae Nadyasel'dze. *Trudy BGTU* [Proceedings of BSTU], 2016, no. 5: History, philosophy, philology, pp. 195–197 (In Belarusian).
11. Klimchuk F. D. *Gavorki Zakhodnyaga Paleessya* [Subdialects of West Palesse]. Minsk, Navuka i tekhnika Publ., 1983. 127 p.
12. Kryvitski A. A. *Dyyalektalogiya belaruskay movy* [Dialectology of Belarusian Language]. Minsk, Vysh. shk. Publ., 2003. 294 p.
13. Levantsevich L. V. *Atlas gavorak Byarozauskaga rayena Brestskay voblastsi. Leksika* [Atlas of subdialects of Byarozza district of Brest region. Lexicon]. Brest, BDU Publ., 2001. 135 p.
14. *Atlas gwar wschodniosłowiańskich Białostoczczyzny* [Atlas of subdialects of Byalostochchyna]. Wrocław, Warszawa, 1980–1999.
15. Bosak A., Bosak V. *Nářeční horního Nadjaseldí* [Subdialects of Verkhnyaye Nadyasel'dze]. České vědomí Bělarusi. Praha, Karolinum Publ., 2013, pp. 117–122.

16. Tsykhun G. *Areal'nyya aspekty farmiravannya slavyanskikh litaraturnykh mou* [Areal aspects of formation of Slavic literary languages]. Minsk, Navuka i tekhnika Publ., 1993. 24 p.
17. Tsykhun G. The question of innovation centers in Slavic Linguistics. *Prace Slawistyczne* [Slavic writings], 2003, no. 114, pp. 25–33 (In Belarusian).
18. Ossovsky L. About chronology “ciekania” and “dziekania”. *Studia Slawistyczne* [Slavic teachings], 1992, pp. 120–123 (In Polish).

Інфармацыя пра аўтараў

Босак Віктар Мікалаевіч – доктар сельскагаспадарчых навук, прафесар, загадчык кафедры бяспекі жыццядзейнасці. Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт (220006, г. Мінск, вул. Свядлова, 13а, Рэспубліка Беларусь). E-mail: bosak1@tut.by

Босак Алёна Анатольеўна – кандыдат філалагічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры нямецкай мовы. Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт (220070, г. Мінск, пр. Партызанскі, 26, Рэспубліка Беларусь). E-mail: bosaka@tut.by

Information about the authors

Bosak Viktor Mikalaevich – DSc (Agriculture), Professor, Head of Department of Occupational Safety. Belarusian State Technological University (13a, Sverdlova str., 220006, Minsk, Republic of Belarus). E-mail: bosak1@tut.by

Bosak Alena Anatol'yeuna – PhD (Philology), Associate professor, Assistant Professor, the Department of the German Language. Belarusian State Economic University (26, Partizanski ave., 220070, Minsk, Republic of Belarus). E-mail: bosaka@tut.by

Пасмыніў 10.03.2017